

לפני 25 שנה

אזולאי ויוסף ברדה נכבדי-שבע, שנפגשו במכרות גרזן ממאדבה של זיוה, אלברט קדרשם. תחת הכותרת "בלש אהב נערות", הובא סיפורו של סגל מרשדה לשעבר, שמעון שיטריה, מי שזרה מזכיר מדור הילדש בתל-אביב וזרחה מתפקידו. בשער הגליון: יעקב חרותי, מגאשמי מרשפט רצח-קסטנר.

גליון "העולם הזה", שראה-אור השבוע לפני 25 שנה בדיוק, הביא כתבת-שער תחת הכותרת "האיש המסוכן ביותר במדינה" שהתמקדה בשאלה "מדוע יוצג הרדתי", תוך הבאת עדותו המלאה של הממונה על הש"ב מידור העורך "הנרוח", תחת הכותרת "צרפתאל" ניתח את היחסים הצבאיים והמדיניים בין צרפת וישראל. ראשי-המערכת, שלום כהן, המשיך בסדרת כתבותיו על המסע אל פסטיבל הנער הסוציאליסטי שנערך במרסקיה, תחת הכותרת "תקרית בפסטיבל". על שני פושעים שהצליחו להימלט מכלא תל-מנר הובאה הכתבה "מבוקשים!!!". תחת הכותרת "קדרים לאהוב כו" הובא סיפורם של זיוה

מה זה יהודי? * טוהר הנשק * חומת הריקבון

וועדת העורכים * בן-גוריון ועובדי-האלילים

הנעם

הקנים והים

הבנאים גמרו את הבניין המפואר. עמרו דיו התנשאו השמימה. הקירות הבהיקו למרחקים. השמש פיזזה בשמשות של מאות חלונות.

ואז שאל אחד הבנאים שאלה תמימה: לשם מה, בעצם, הקמנו את הבניין?

השבוע דמו מנהיגי המדינה לבנאים אלה. מדינת ישראל הצליחה ושיגשגה. אורחים מגאנה וצרפת הידפקו על דל-תותיה. צה"ל הודיע שיש לו שפע כזה של נשק, ששוב אין לו צורך בסיוע מאמריקה. מישלחות המדינה הציפו חמש יבשות. מר מוסקוה ועד לונדון. תוכניות כלכליות גרנדיוזיות התנופפו בחלל, נאומי השרים ניבאו עליית מיליונים.

בירושלים התכנסו כל חכמי העם היהודי — אותם המקובלים על השילטון — ודנו לשם מה, בעצם, הוקמה המדינה. היה זה, לכנס העיוני הצינוני. כל הנואמים הסכימו על דבר אחד: שיש ראל היא מדינה יהודית, וכי כל מטרתה להיות מדינה יהודית. אולם כמעט שלא היו שניים מבין הנואמים שהסכימו שא זה יהודי. האם זו עובדה דתית? אנא-טומית? רעיונית? לאומית? אירגונית? מיפגלגית?

הנואמים בכנס עלו וירדו. כל אחד השמיע את דעתו, אולם המדינה עצמה דילגה על הדו"חים הארוכים בעיתונות. הבעייה לא עניינה אותם. אורחיה, שהתי-עגו על שפת ימה, הסתפקו בהחלט במציאות היום-יומית, שאולי היא התשר-בה הטובה ביותר.

צבא

אות-הקלע

לפני עשרה ימים מסר דובר צבאי ידיעה לעיתונות בה נאמר כי "בעת אימוניה של יחידת צה"ל בשטח-אימונים סגור בקיר-בת כביש עכרצפת, נפגעו מיספר אזי-רחים ערביים אשר נכנסו לתוך השטח". היתה זו ידיעה יבשה וצנועה, אשר גררה בעיקבותיה גל תגובות ומחאות. אולם מלבד הבעייה הציבורית החמור-רה, הסתתר מאחורי הפרשי גם סיפור אנו-שי נוגע ללב. סיפורו של מפקד מחלקה בצה"ל, סיפור עליו מספר כתב העולם הזה:

פקדיו של המ"מ הצעיר לא הכירוהו מעולם כדמות סנטימנטלית. אדרבא. מפקד המחלקה הצעיר היה מקובל בקרב פקדיו כדמות נוקשה, קפדנית ותוקפנית. היה זה בשעת סידרת-אימונים בשדה. מפקד המחלקה נשאר לשבת עם חייליו ולא יצא לחופשה. אחד הכפריים הער-ביים, שגר בקירבת מקום, הזמינו לביתו ללגימת כוס-קפה. המ"מ נעתר לבקשתו. אחרי הסעודה הדשנה ולגימת הקפה, הציג הכפרי לפני אורחו את בן-זקוניה, גאות המישפחה. סעיד בן ה-12, הדור-הלבוש היה הזכר היחיד מיוצאי חלציו של הכפ-רי. מלבדו היו לו עוד שש בנות. הערבי הצעיר כבש מייד את לבו של המ"מ. הוא היה יפה-תואר בעל שיער בהיר ועיניים תכולות, בעל נימוסים גאים ודרי-בור שנון.

המכונית בדרכה לבית-החולים, כשעליה הפצועים שקיבלו טיפול. על קרקע המכר-נית היו מוטלות שתי חבילות קטנות. עטופות בבדים כהים. המ"מ התקרב, הרים את הכיסוי.

הוא הוכה בהלם. לפניו שכבו שתי גוויות קטנות. על חולצת אחת מהן היה מוצמד אות הקלע הכסוף. השנייה היתה גווית ילדה שחורת שיער — ארוסתו של סעיד בת ה-7.

מפקד-המחלקה השמיט מידיו את הבד הכהה, התרחק בצעדים מהירים מעיני מח-לקתו, ישב על הסלע ופרץ בבכי.

מישטרה

בזיון במחתרת

הישיבה כונסה לשי מיטב כללי המח-רת. שום עיתונאי, מלבד המוזמנים, לא ידע עליה. גם המקום נשמר בסוד. המז-מין: המפקח הכללי של מישטרת-ישראל, יחזקאל סהר. המוזמנים: עורכי העיתונים המקובלים על השילטון, בני כל המיפ-יגות.

אכן אחת בקיר. תפקידו של סהר היה עדין למדי. הממשלה הגיעה לכלל מסקנה עגומה, שאי-אפשר לפטר אותו נגד רצונו, ושא-אפשר לפטר אפילו את

אביו של סעיד לא יכול היה להסתיר את הערצתו לבנו לפני האורת. הביע את המישאלה כי בכוא היום יהיה גם בנו קצין בצה"ל, וילבש מדים ממש לאורחו.

שתי חבילות שחורות. נראה שהפעם זו משהו בליבו של המ"מ. התעלותו גברה שבעתיים כשהוצגה לפניו, עליה בת ה-7, ארוסתו שחורת-השיער של סעיד. המ"מ לא הסתיר את רגשותיו. הוריד מרש חול-צתו את אות הקלע המוסף, שבו זכה בתחרויות קליעה למטרה והצמידו לחול-צתו של סעיד הקטן.

הנער שכח מייד את כל נימוטיו, רץ לחדר הנשים, להראות לאחיותיו את ה-מתנה שקיבל. אחרי דקה חזר מאוכזב — הנשים לא הבינו מהו אות הקלע, לא העריכו ביותר את המתנה. כאן מצא אב המישפחה לנכון לקום ממקומו, וכנס ל-חדר הנשים, הסביר להן את ערכו של האות ואת גאוותו הרבה על בנו, שהתחבב על קצין צה"ל.

האפיוודה בבית הכפרי נשכחה מליבו של המ"מ. הוא לא שיער כי ביום מן הימים ישוב לראות את מישפחת הכפרי. אולם הגורל רצה אחרת. אחרי חוד-שיים, כשעתיים אחרי שיחידתו של המ"מ סיימה תרגיל-אש של ירי-מרגמות, הופיע בשטח פרש ערבי נרגש, והודיע לו כי מאש האימונים נפגעו כמה מבני מיש-פחתו והם מוטלים בשטח.

המ"מ לא היסס, שלח קומנדקר ורופא לטפל בפצועים. אחרי שעה קלה חזרה

קורבנות הגרזן

זיוה אזולאי ויוסף ברדה בפתח צריפס-במעברת באר-שבע, שדוועותיהם עדיין-חבושות, שבועיים ימים אחרי שהותקפו עידיי מאהבה הראשון והמאוכזב של זיוה, אלברט קדושים.

עדותו המלאה של המצוינה על הש. ב.

"העולם הזה" 1035 תאריך: 14.8.1957

הקצינים הנמוכים יותר, שנאשמו בשבועת-שקר בעניין המישפט נגד הקצין שטיינ-ברג, מפני שכל אחד מהם יודע יותר מדי על הממונים עליו. הוצאת אכן אחת מחומת הריקבון היתה ממוטטת את החר-מה כולה.

אולם את זאת אי-אפשר היה להסביר אפילו לעורכים שהשילטון סומך עליהם. לכן הביא סהר את אבי-בית-הדין, שבדק בביכול את מסקנות השופטת. מינה שמיר, בעניין הקצינים-המשקרים. הסביר הקצין סלע: השופטת טעתה.

אם כן, רצה עורך אחד לדעת, "מדוע מכנסים את הישיבה הזאת בחשאי, תחת לקיימה בסומבי, כדי שישמע הציבור?" השיב סהר, בתמימות האופיינית לו: "היועץ המישפטי אמר לנו, שזה יהיה בזיון בית-המישפט." הוא סבר כנראה כי בזיון במחתרת עדיף על בזיון ב-גלוי.

העורכים שתקו. אפילו עורכים אלה, הרגילים לתת את הנושפנה לכל קשר של השתקה במדינה, רצו לשאול כמה שאלות. אולם סהר, למוד הנסיון, לא הרי-אז כל חשק לעמוד שוב בחקירת שתי-וערב. הוא מצא את הגואל בדמותו של אריה דיסנציק, העורך-בפועל של מעריב, רוויזיוניסטי-לשעבר, שהפך זה מכבר ל-מעין דובר של הרמטכ"ל ושל המפקח הכללי של המישטרה.

איני חושב שאנחנו צריכים לשאול שאלות, אמר דיסנציק. העורכים שתקו, חזרו ללעומת שבאו.

אנשים

ראשי-הממשלה דויד בן-גוריון, בשיחה פרטית על בעיות הדת. עם תום נאומו בכנס היהודי האידיאולוגי בירושלים: "יש לי דעה משלי על הדת. אני רואה בדתים עובדי אלילים."

חבריה-כנסת מנחם בגין, בנאומו בהפגנה מטעם מפלגתו, חרות: "אני יודע שדובר הממשלה מקבל משכורת כדי שידבר. אולם לעיתים, כאשר אנו שומרי עים את דבריו, יש לנו רצון להציע ש-יקבל משכורת כפולה — וישתוק."

חבריה-כנסת חרות ד"ר שמשון יוי-ניצ'מן, לעסקנים הדתיים: "אלוהים הוא יהודי זקן ופיקח. אתם לא תרמו אותו!"

חבריה-כנסת ממקי מזאיר וילנר, על ראשי מפ"ם: "כל עוד הם יסעו במכוניות השרים, הם לא יעמדו על הרגליים."

שר-הדואר ד"ר יוסף בורג, בטקס חנוכת החינוך-הישיר מתל-אביב לחיפה ולירושלים: "אני מאחל לאורחי ישראל לא רק שמועות טובות, אלא גם שמיעה טובה."

מפקד גייסות השיריון, אלוף מיש-נה חיים בר-לב, בשיחה עם פקדיו: "קיימים ארבעה סוגי מפקדים: מפקד 100% בסדר — זה שאינו עושה כלום ואצלו הכל בסדר; מפקד 50% בסדר — זה שעובד כמו חמור ואצלו הכל בסדר; מפקד 50% לא בסדר — זה שאינו עושה כלום ושום דבר לא בסדר אצלו; מפקד 100% לא בסדר — זה שעובד כמו חמור ושום דבר לא בסדר אצלו."